

ORTA KARADENİZ KALKINMA AJANSI ÇARŞAMBA İLÇE RAPORU

Raporu Hazırlayanlar: Sümer ÇAKIR

15.01.2018

İÇİNDEKİLER

1. İLÇE KÜNYESİ.....	3
2. GİRİŞ	3
3. SOSYAL YAPI.....	3
4. İKTİSADİ YAPI	4
5. ALT YAPI.....	4
6. OKA FAALİYETLERİNDE İLÇENİN YERİ.....	5
7. SONUÇ ve DEĞERLENDİRME.....	5

1. İLÇE KÜNYESİ

İLÇE ADI	ÇARŞAMBA
BAĞLI OLDUĞU İL	SAMSUN
NÜFUS (2017)	137.576
YÜZÖLÇÜMÜ	641 km ²
İL MERKEZİNE UZAKLIK	36 km
BELEDİYE SAYISI	5
KÖY SAYISI	120

2. GİRİŞ

Türkiye'nin en verimli topraklarına sahip ovalarından biri olan Çarşamba 641 ha yüzölçümüne sahip olup doğu-batı yönünde 65 km, güney kuzey yönünde 35 km uzunluğa sahiptir. Çarşamba'da hakim olan nemli ve ılıman iklim özelliği ile kışlar ılık, yazlar serin geçmekte ve yağışlar bütün yıla düzenli olarak dağılmaktadır. Çarşamba Ovasının iklim şartları pek çok ürünün yetiştirilmesine elverişlidir. Yıllık yağış miktarı ortalama 600-700 mm'dir. Ortalama sıcaklık ise 15-17 derecedir.

Çarşamba ilçesi, Samsun'un 37 km doğusunda bulunmakta olup Salıpazarı, Terme, Ayvacık ve Tekkeköy ilçelerine komşudur. Tekkeköy'e 23 km, Terme'ye 21 km, Ayvacık'a 25 km, Salıpazarı'na 18 km mesafededir. Çarşamba, Yeşilirmak nehri boyunca kuzey-güney doğrultusunda ve Samsun-Ordu karayolu boyunca doğu-batı yönünde gelişme göstermiştir. İlçe sınırları içerisinde Merkez Belediyesi ile birlikte Ağcagüney, Dikbiyık, Hürriyet ve Çınarlık olmak üzere 5 belediye bulunmaktadır. İlçeye bağlı köy sayısı ise 120'dir.

3. SOSYAL YAPI

Nüfus

2017 yılı Adrese dayalı nüfus kayıt sistemine göre Çarşamba ilçesi nüfusu 137.576'dır. Merkez ilçeler de dikkate alındığında Samsun'un 17 ilçesi arasında en kalabalık 4. ilçesidir. 2008-2017 yılları arasında yıllık nüfus artış hızı binde -0,5 olarak gerçekleşmiştir.

2013	2014	2015	2016	2017
136.184	136.964	136.775	137.739	137.576

Eğitim

Çarşamba ilçesinde Milli Eğitim Müdürlüğüne bağlı 121 okul ve kurum bulunmaktadır. Derslik sayısı 1187 olup toplam öğrenci sayısı 28.192, öğretmen sayısı 1876'dır. Derslik başına düşen öğrenci sayısı ilkökul ve ortaokulda 21, genel ortaöğretimde 18, mesleki ve teknik eğitimde ise 35'dir.

	Kadın (%)	Erkek (%)
Okuma yazma bilmeyen	6,27	1,51
Okuma yazma bilen fakat bir okul bitirmeyen	18,33	11,47
İlkokul	36,19	35,12
İlköğretim	11,10	15,18
Ortaokul veya dengi meslek ortaokul	10,02	13,19
Lise ve dengi meslek okulu	10,92	14,70
Yüksekokul veya fakülte	6,42	7,85
Yüksek Lisans	0,19	0,32
Doktora	0,04	0,05
Bilinmeyen	0,52	0,60

Sağlık

İlçede sağlık hizmetleri, Sağlık Grup Başkanlığı bünyesinde Devlet Hastanesi, Verem Savaş Dispanseri, merkezde 5, köylerde 12 ve 2 adedi de beldede (Ağcagüney ve Dikbiyık) olmak üzere toplam 19 sağlık ocağında, yürütülmekte olup, 3 adet sağlık hizmeti veren özel kuruluş bulunmaktadır.

4. İKTİSADİ YAPI

Çarşamba ilçesi, iktisadi yapısına bakıldığında geçim kaynağının önemli ölçüde tarıma dayalı olduğu söylenebilir. İlçede yaygın olarak üretilen tarımsal ürünler mısır, şeker pancarı, çeltik, soya, fasulye, domates, biber, salatalık, patlıcan, fındık, şeftali, kivi ve çilektir. Meyve ziraatında ekili alanların %92'sinde fındık yetiştiriciliği yapılmaktadır. Taze fasulye, dolma ve sivri biber üretiminde Çarşamba ilçesi ülkedeki toplam üretimin büyük bir kısmını karşılamaktadır. İlçede örtü altı tarım uygulamalarında karpuz, kavun, hıyar ve domates üretimi yaygındır

Çarşamba'da imalat sanayide ağırlıklı olarak gıda, tekstil ve inşaat malzemeleri üretimi yapan firmalar faaliyet göstermektedir. İlçeden yapılan ihracata bakıldığında fındık, su ürünleri, inşaat malzemeleri, paketleme, ambalaj, karisör ön plana çıkmaktadır.

Çarşamba Organize Sanayi Bölgesi, Çarşamba Şeker Fabrikası'na ait 822 dekarlık alanda kurulması çalışmaları Aralık 2017 itibariyle tamamlanmıştır. Çarşamba'da tarım ve hayvancılık ürünlerini işleyen sanayi kuruluşlarının yer alması çevre kırsal alanlardaki tarım ve hayvancılığın gelişmesini destekleyecektir. İlçede işleme, paketleme, soğuk hava depoculuğu ve entegre hayvancılık tesisleri gibi yatırımlara ihtiyaç duyulmaktadır.

2013 yılı verilerine göre ilçede çalışanların %84'ü hizmetler sektöründe, %14,5'i imalat sanayinde çalışmaktadır. SGK'ya kayıtlı işyeri sayısı 1640 olup bunlardan 217'si imalat sanayinde faaliyet göstermektedir.

Çarşamba'da bulunan küçük sanayi sitesinin doluluk oranı %100 olup 600 işyerinde toplam 2200 kişi istihdam edilmektedir.

5. ALT YAPI

İlçede kanalizasyon şebekesi şehir nüfusunun %95'ine hizmet vermektedir. Dikbıyık, Çınarlık, Ağcagüney ve Hürriyet beldelerinde kanalizasyon şebekesi bulunmamaktadır. İlçe kanalizasyonu Yeşilirmak'a dökülmekte olup, bunu önlemek için atık su arıtma tesisi kurulması için ilçe belediyesi ve büyükşehir belediyesi işbirliği ile gerekli hazırlıklar yapılmaktadır.

Samsun Büyükşehir Belediyesi tarafından hazırlanan Samsun ili Turizm Aksiyon Planı'nda Çarşamba ilçesi için önerilen eylemler;

*İlçenin giriş ve çıkışlarında bulunan sıvasız, boyasız ve bakımsız cephe görünümlerine müdahale edilmesi, buralara kent estetiği kazandırılarak turizme katkı verecek hale getirilme noktasında, İlçe ve Büyükşehir Belediyesi koordineli olarak çalışması

*Başlı başına bir turizm destinasyonu olan Ordu Köyü Yeşilirmak kıyı düzenlenmesi ile Yeşilirmak Doğal Yaşam Parkı Projesi birlikte değerlendirilmesi, Ada peyzaj alanından Ordu Köyü'ne kadar olan Yeşilirmak sahil boyunda Çarşamba Belediyesinin yürütmüş olduğu çalışmalara destek verilmesi

*Tacettinoğlu Beyliğinin merkezi olan Ordu köyündeki kale içindeki terk edilmiş alanın restore edilerek bir turizm ögesi haline getirilmesi, yine bu köyde bulunan türbe ve ahşap cami bakım ve onarım hizmetleri açısından desteklenmesi

*Çarşamba İlçesi girişindeki mülkiyeti hazineye ait olan binanın restore edilerek Çarşamba'nın farklı kültür özelliklerini yansıtan bir kent müzesi haline getirilmesi

*Golf altyapısı için Akçatarla Mahallesiindeki meranın, Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığından mera vasfından çıkarılıp, hazine adına tescilinden sonra tahsis talebinde bulunulması

*Yeşilirmak üzerine, doğuda Köklük Mahallesi ile batıda Hacılıçay Mahallesi arasına bir

köprü yapılması (Samsun Büyükşehir Belediyesi tarafından Çarşamba'da yapımı tamamlanan 310 m uzunluğu ile ilçenin en uzun köprüsü olan Hürriyet-Kumtepe Köprüsü birçok mahallenin ulaşım imkanlarını iyileştirmesi bakımından ilçede hayata geçirilen önemli projelerden biridir.

6. OKA FAALİYETLERİNDE İLÇENİN YERİ

TR83 Bölgesi bölge planı Yeşilirmak Havzası Bölgesel Gelişme Ana Planı'nda Çarşamba ilçesi ile ilgili yer alan projeler:

*Samsun'un Doğu Karadeniz'de hinterlandını genişletecek Doğu Karadeniz Sahil Yolunun bölge içindeki eksik kesimlerinin (Çarşamba-Terme) ekolojik koşullara ve hassas bölge özelliklerine dikkat edilerek tamamlanması

*Kesme çiçek ve süs bitkileri üretiminin ve dış satımının geliştirilmesi

*Samsun-Çarşamba arasındaki demiryolu bağlantısının, Samsun metropoliten alanını bütünleştirmek amacıyla, batıda Bafra'ya kadar uzatılması ve bu hattın banliyö sistemine dönüştürülmesi etütlerinin yapılması

*Çarşamba doğalgaz iletim altyapısının projelendirilmesi ve inşa edilmesi

*Çarşamba'da Yeşilirmak çevresinin düzenlenmesi

*Çarşamba risk yönetimi ve sakınım planı hazırlanması

*Çarşamba'da taşkın koruma tesislerinin tamamlanması

*Çarşamba KSS' de üretimi ve çevreyi olumsuz etkileyen altyapı eksikliklerinin tamamlanması

*Çarşamba ovası sulama projesi inşaatının tamamlanması

*Çarşamba sulama alanında sistematik toprak kirliliği ölçümlerinin yapılması ve kirlilik türüne göre ilgili kesimler ortaklığında önlem geliştirilmesi

*Çarşamba'nın kanalizasyon sistemi tevsii ve atıksu arıtma tesisi kurulması

*Çarşamba'nın TKB'ye (Tarihi Kentler Birliği) üye olması hazırlıklarını tamamlaması

OKA tarafından Çarşamba ilçesinde sağlanan destekler:

2012 Teknik Destek Programı kapsamında Çarşamba Ticaret Borsası tarafından sunulan "Akreditasyon Süreci Stratejik Plan Hazırlanması" isimli proje desteklenmiştir. Proje kapsamında ajans uzman personeli tarafından stratejik plan çalışmayı düzenlenmiş ve kurumun stratejik planı hazırlanmıştır.

2015 yılı Teknik destek programı kapsamında Çarşamba Hacı Yılmaz Yılmaz Rehberlik ve Araştırma Merkezi ve Çarşamba İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü ortaklığında mobbingin önlenmesi konulu eğitim düzenlenmiştir.

7. SONUÇ ve DEĞERLENDİRME

Çarşamba ilçesi, nüfusunun önemli bir bölümü köylerde yaşayan ve kırsal karakteri güçlü olan bir yerleşim yeridir. Nüfusunun yıllar içinde çok değişmediği görülmekle birlikte, özellikle Samsun

merkez başta olmak üzere büyük şehirlere göç verdiği ve çevre kırsal yerleşimlerden göç aldığı bilinmektedir.

Çarşamba'nın sosyo-ekonomik yapısı incelendiğinde tarımın yoğun etkisini görebilmek mümkündür. Ticaret hayatı ve imalat sanayi tarıma bağlı olarak şekillenmiştir. Özellikle sebzeçilik ve meyvecilikte fasulye, biber, fındık gibi bazı ürünlerde yurtiçi üretimin büyük bir kısmını Çarşamba tek başına sağlamaktadır. Samsun'un doğusunda konumlanan sanayiye yakınlığı ilçe açısından avantaj oluşturmaktadır. Bununla birlikte ilçenin tarım potansiyelinin değerlendirilmesi için özellikle işleme, paketleme, soğuk hava deposu gibi yeni sanayi yatırımlarına ihtiyaç duyulmaktadır.

Çarşamba ilçesinde kurulan Çarşamba Organize Sanayi Bölgesi'nde özellikle tarıma dayalı sanayi yatırımları ile tarımsal üretimin sanayide değerlendirilmesi ve ilçede tarımla uğraşan kesimin gelir düzeyinin artması sağlanacaktır.